

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ЦАГДААГИЙН ГАЗРЫН
2019 ОНЫ 1-Р УЛИРЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТАЙЛАН**

2019 оны 04 дүгээр
сарын 01-ний өдөр

Төв аймаг
Зуунмод сум

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалтын талаар:

-Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, бодлогын болон захиргааны үйл ажиллагааны баримт бичгийн зүйл, заалтын хэрэгжилтийг хэрхэн зохион байгуулж, хангаж буй талаар:

Тус газар нь Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Улсын Их хурал, Засгийн газрын хөтөлбөр, зарлиг, тогтоол, шийдвэрүүдийг хэрэгжүүлэх, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах, шинэчлэн батлагдсан хууль тогтоомж болон бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүрэгтэй уялдуулан байгууллага, алба хаагчдын ажил үйлчилгээг мэргэжлийн өндөр түвшинд иргэд олон нийтэд ил тод хүртээмжтэй хүргэхэд тодорхой зорилт дэвшүүлэн хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

Цагдаа, дотоодын цэргийн командлагчийн “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагаас 2019 онд хэрэгжилтийг хангах, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж, биелэлт үр дүнг тооцох баримт бичгийн жагсаалт батлах тухай” 2019 оны А/42 дугаар тушаал, Захиргааны удирдлагын газрын даргын 5/46 тоот зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр салбар төлөвлөгөө гарган, хариуцсан хэлтэс, тасаг, алба хаагчдад хуваарилан хэрэгжилтийг ханган ажилласан.

2019 онд тус цагдаагийн газарт цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой эрх зүйн актууд, үүрэг, даалгавар, хөтөлбөр, шийдвэр 55 ирүүлснийг холбогдох хэлтэс, тасаг, хэсгүүд, хариуцах алба хаагч нарт хуваарилан хэрэгжилт, үр дүнг тооцон ажиллаж байна.

Цагдаагийн ерөнхий газраас 2018 онд хяналтад авч, хэрэгжилтийг зохион байгуулсан бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ хийж өгсөн зөвлөмжийг бие бүрэлдэхүүнд танилцуулж, зөвлөмжийн хүрээнд хийх ажлын төлөвлөгөө гарган 2018 онд хэрэгжээгүй шийдвэр, биелэлт хангалтгүй тайлагнасан 2 заалтын хэрэгжилтийг нөхөн хангаж, Галт зэвсгийн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хариуцан зохион байгуулж буй алба нэгжтэй хамтран ажиллах, ажлын уялдаа холбоог сайжруулах чиглэлээр хэлтэс, тасгийн дарга нарт үүрэг, ажлын чиглэл өгсөн.

Тайлангийн хугацаанд Монгол улсын Засгийн газрын 2009 оны 303 дугаар тогтоол “Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний хоёр дахь хөтөлбөр”, “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний стратеги”, “Амьдралын буруу хэвшлээс үүдэлтэй өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх хянах үндэсний 2 дахь хөтөлбөр”, “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, арга хэмжээний нэг дэх үе шатны төлөвлөгөө зэрэг хөтөлбөр төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ханган ажилласан.

Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын хэмжээнд хэрэгжиж буй “Байгууллагын соёлыг төлөвшүүлье хөтөлбөр”, “Цагдаагийн алба хаагчийн харилцааны соёлыг дээшлүүлэх дэд хөтөлбөр”, “Эрүүл цагдаа хөтөлбөр”, “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх ажлын хэсгийг 7-оос 11 хүний бүээлдэхүүнтэй байгуулж, хөтөлбөрийн хэрэгжих хугацаа, ач холбогдол, үр дүнгийн талаар иргэд, олон нийт, алба хаагчдад мэдээлэл хийж сурталчлан, хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллаж байна.

-Байгууллагын даргын зөвлөлийн хуралдаан тайлангийн хугацаанд хуралдсан байдал, шийдвэрлэсэн асуудлын талаар:

Цагдаагийн газрын даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэх асуудлыг урьдчилан бэлтгүүлж 8 удаа хуралдаж, 59 асуудал хэлэлцсэнийг дотор нь ангилж үзвэл: удирдлага зохион байгуулалтын асуудлаар 19, хүний нөөц шагналын талаар 28, дотоод хяналт шалгалтын талаар 12 асуудал хэлэлцэж, гарсан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгууллаа.

Цагдаагийн газрын даргын “А” тушаал 24 гарснаас ажлын хэсэг байгуулах тухай 10, өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх тухай 1, түр орлон гүйцэтгэгч томилох тухай салбар зөвлөл байгуулах тухай 2, комисс томилох тухай 4, сум тавьж олгох зарцуулах тухай 2, зардал гаргах тухай 1, аян зохион багуулах тухай 1, сумдыг бүсчлэн хувааж алба хаалчдад хариуцуулан ажлуулах тухай 1, нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулах тухай 1 тушаал гарч, биелэлт, үр дүнд хяналт тавин ажиллаж байна

Цагдаагийн газрын даргын “Б” тушаал 73 гаргаснаас ажилд томилох 9, сахилгын шийтгэл оногдуулах 3, шилжүүлэн томилох 12, ажлаас чөлөөлж, сургалтанд хамруулах тухай 2, үйлдвэрлэлийн дадлага, сургалт зохион байгуулах 3, цалингийн нэмэгдэл тооцож олгох тухай 13, ажлаас чөлөөлж, шилжүүлэх тухай 4, цалин нэмж, хасах тухай 5, сургагч алба хаагч томилох тухай 8, шагнах тухай 10, чөлөө олгох тухай 6, ээлжийн амралт олгох тухай 3, цол олгох тухай 2 тушаалын төсөл, 150 албан тоот боловсруулж, удирдлагад хянуулж, Цагдаагийн газрын даргаар батлуулсан байна.

Цагдаагийн газар нь олон нийт цагдаагийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, цагдаагийн газрын үйл ажиллагааг ил тод нээлттэй болгож, өргөдөл гомдлыг хүлээн авах, барагдуулах ажлыг боловсронгуй болгоход орчин үеийн мэдээллийн технологийг ашиглан иргэдэд мэдээ, мэдээллийг шуурхай хүргэхэд анхаарч Цагдаагийн ерөнхий газрын www.police.gov.mn, www.tuv.police.gov.mn цахим хуудас болон фейсбүүк хуудсанд мэдээ, мэдээлэл байршуулж, мэдээллийг сар тутам шинэчлэн баяжуулан ажиллаж байна.

-Хүний нөөцийн бодлогын талаар:

Тус Цагдаагийн газар нь холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд Цагдаагийн байгууллагын хүний нөөцийн бодлогын хэрэгжилтийг ханган хүний нөөцийн төлөвлөлт, бодлогыг хэрэгжүүлэх, алба хаагчийг судлах, томилох, чөлөөлөх, цол олгох, шагнаж урамшуулах, сахилгын шийтгэл ногдуулах, тэтгэвэр тэтгэмж олгох, алба хаагчдын хувийн хэргийн баяжилт бүрдүүлэлт, хадгалалт хамгаалалтыг хангах,

хүний нөөцийн цахим санд алба хаагчдын мэдээллийг оруулах зэргээр хүний нөөцийн бодлогыг хэрэгжүүлж хууль, журам, зааврыг мөрдөн ажиллаж байна.

Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2017 оны А/135 дугаар тушаалаар офицер 114, ахлагч 91, энгийн 3, бүгд 208 орон тоотой батлагдсан. Одоогийн байдлаар офицер 7, цагдаа 12 алба хаагчийн орон тоо дутуу. Алба хаагчдын хөдөлгөөний талаарх нэгдсэн бүртгэлийг тухай бүр, бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний тайланг улирлаар үнэн зөв гаргаж, тогтоосон хугацаанд нь Цагдаагийн ерөнхий газрын Хүний нөөц, сургалтын хэлтэст хүргүүлсэн. **Орон тооны нөхөн хангалт 91 хувьтай** байна.

Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын тушаалаар шинээр томилогдсон 7, дэвшин томилогдсон 4, хугацааны цол авсан 3, шилжсэн 8, албан тушаал өөрчилсөн 2, хугацааны цол авсан 3, офицер бүрэлдэхүүнд орсон 2 алба хаагчийн мэдээллийг тухай бүр хүний нөөцийн санд оруулсан.

Төрийн албаны зөвлөлийн Цагдаагийн ерөнхий газрын дэргэдэх Салбар зөвлөлөөс Хууль сахиулахын их сургуультай хамтран хугацаат цэргийн алба хаасан, бүрэн дунд боловсролтой иргэдийн дунд эргүүл, харуул, жижүүр болон эргүүлийн цагдаа, жолооч, Дотоодын цэргийн харуулчин, эргүүлчин албан тушаал /ажлын байр/-ын сул орон тоог нөхөх, нөөц бүрдүүлэх сонгон шалгаруулалт зарласантай холбогдуулан мэргэшлийн шалгалтын зарыг аймгийн “Төв”, “TBS” телевиз, Цагдаагийн газрын Tuv.police.gov.mn цахим хуудас, Төв цагдаагийн газар фэйсбүүк хуудсанд байршуулж, 9 иргэнийг судлан материалыг Цагдаагийн ерөнхий газрын Хүний нөөцийн хэлтэст хүрнүүлсэн.

[Алба хаагчдын дунд зохион байгуулсан албаны сургалт, түүний үр дүнгийн талаар:](#)

Тус Цагдаагийн газраас Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2019 оны А/28 дугаар тушаалаар баталсан “Цагдаа, дотоодын цэргийн алба хаагчдын мэдлэг, үр чадварыг дээшлүүлэх 2019 оны сургалтын нэгдсэн төлөвлөгөө”, “Цагдаагийн газрын 2019 оны албаны сургалтын төлөвлөгөө”-ний дагуу алба хаагчдад албаны сургалтыг зохион явуулсан.

1 дүгээр улирлын байдлаар 20 удаагийн сургалт зохион байгуулж үүнээс нэгдсэн сургалт 7, шинээр батлагдсан хууль тогтоомжийн сургалт 1, алба хаагчийг хөгжүүлэх сургалт 1, дадлагажуулах сургалт 1, бие бялдрын бэлтгэлжилтийн сургалт 10 удаа, нийт 33 цагийн сургалтыг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 1929 алба хаагч хамрагдсан байна.

Цагдаагийн ерөнхий газрын сургалтын нэгдсэн төвөөс зохион байгуулсан мэргэшүүлэх болон давтан сургалтад давхардсан тоогоор 30 алба хаагч хамрагдсан байна. Хууль сахиулах их сургуулийн 2018-2019 оны хичээлийн жилийн “Цагдаа-хууль сахиулах ажил” мэргэжлийн бакалаврын сургалтад 2 алба хаагч, мөн Хууль сахиулахын Их сургуулийн Удирдлагын академийн 2019-2020 оны хичээлийн жилийн “Цагдаагийн стратеги-тактик, удирдлага” магистрын сургалтад 1 алба хаагч хамрагдаж байна.

Цагдаагийн ерөнхий газрын Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба, Мөрдөн байцаах алба, Тээврийн цагдаагийн албанаас цагдаагийн төрөл, мэргэжлийн чиглэлээр зохион явуулсан 6 удаагийн цахим сургалтад алба хаагч нар хамрагдсан.

Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын Хууль эрх зүйн хэлтэс, прокурорын газартай хамтран “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын үр нөлөөг дээшлүүлэх нь” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, сургалтад сумдын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажил зохицуулах зөвлөлийн гишүүд, хэсгийн төлөөлөгч нар хамрагдсан.

Сумдын хэсгийн төлөөлөгч нарын 1 дүгээр улирлын сургалт, цугларалтыг 2019 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдөр зохион байгуулж, сургалтаар аймгийн прокурорын газрын орлогч прокурор, хууль цаазын итгэмжит зөвлөх П.Мөнхзул, Шүүх шинжилгээний албаны дарга, ахмад Ө.Сэр-Од нараар “Хэргийн газрын ул мөр бэхжүүлэх ажиллагаа”, “Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг, зөрчил шалгаж шийдвэрлэхэд анхаарах асуудал”, “Хүний эрхийг хангах” сэдвээр сургалт зохион байгуулсан.

Цагдаагийн газрын алба хаагчдын дунд “Сахилга хариуцлагыг дээшлүүлье” сэдэвт илтгэлийн уралдаан зохион байгуулж, 12 илтгэл хэлэлцүүлснээс 1-р байранд мөрдөгч, цагдаагийн ахмад С.Эрдэнэбилэг “Цагдаагийн алба хаагч ба сахилга хариуцлага”, 2-р байранд Төлөвлөлт, зохион байгуулалт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн, цагдаагийн хошууч Х.Цэндсүрэн “Цагдаагийн алба хаагчийн манлайлал, нөлөөллийг сайжруулах арга зам”, 3-р байранд жижүүрийн ахлах мөрдөгч, цагдаагийн хошууч Э.Дашцэрэн “Сахилгын зөрчил гаргасан алба хаагчдыг дахин зөрчил гаргуулахгүй байхад анхаарах асуудал” сэдэвт илтгэлүүд шалгарч, шалгарсан илтгэлийг “Сахилга хариуцлагын зөвлөгөөн”-ий үеэр нийт бие бүрэлдэхүүнд танилцуулж сурталчилсан.

“Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн хүрээнд Захиргааны удирдлагын тасгийн даргаар ахлуулан 12 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг байгуулж, Цагдаагийн газрын 2019 оны 1 дүгээр улирлын сахилга хариуцлагын зөвлөгөөний үеэр Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга асан, хошууч, генерал Д.Пүрэвийг урьж бие бүрэлдэхүүнтэй уулзалт зохион байгуулж, сургамж, сургаал үгийг хэлүүлж ярилцлага зохион байгуулсан. Мөн арга хэмжээний хүрээнд цагдаагийн газрын үйл ажиллагааг цахим хуудсаар хамгийн сайн сурталчилсан 2 алба хаагч, “Хамгийн итгэл даах алба хаагч”-аар 1 алба хаагчийг тус тус шалгаруулж батламж хадгалуулсан.

Цагдаагийн ерөнхий газрын Хүний нөөц, сургалтын хэлтэс, Цагдаа, дотоодын цэргийн сургалтын нэгдсэн төвөөс зохион байгуулсан “Хүний эрхийн сургагч багш бэлтгэх давтан сургалт”-д Мөрдөн байцаах тасгийн дарга, цагдаагийн хошууч Л.Эрхзаяа, мөрдөгч, цагдаагийн ахмад С.Эрдэнэбилэг, “Цагдаагийн алба хаагчийн биеийн хүч, тусгай техник хэрэгсэл, галт зэвсэг хэрэглэх, бэлтгэх” сэдэвт сургагч багш бэлтгэх сургалтад хэв журмын ажил хариуцсан ахлах байцаагч, цагдаагийн хошууч А.Учрахбаяр, С.Болдбаатар нар хамрагдсан.

Монгол улсад Жендерт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх төслийн хүрээнд “Жендерт суурилсан хүчирхийллийн судалгаа” сэдэвт сургалтад 9, “Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч төвтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа” сэдэвт чадавхжуулах сургалтад 7 алба хаагч тус тус хамрагдсан.

Монгол улсын Үндсэн хуулийн өдөрт зориулж алба хаагчдад Зөрчлийн тухай хуулиар сургалт орж хууль эрх зүй, танин мэдэхүйн АХА тэмцээнийг зохион явуулсан ба Заамар сум дахь сум дундын цагдаагийн хэлтсийн Мөрдөн байцаах хэсгийн ахлах мөрдөгч, цагдаагийн хошууч Т.Ууганбаатар тэргүүн байранд шалгарсан.

Алба хаагчдын албаны бэлтгэжилтийг хангах, бие бялдрын өв тэгш хүмүүжил олгох зорилгоор Долоо хоног бүрийн Пүрэв гарагт 18.00-20.00 цагт чөлөөт тоглолт, бүжгийн “Шинэ одод” клубтэй хамтран тасаг бүрээс 3, нийт 20 алба хаагчийг гэр бүлийн хүний хамт бүжгийн хичээлээр хичээллүүлж чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрөөхөд анхаарч ажиллаж байна.

Цагдаагийн ерөнхий газрын Цагдаагийн байгууллагын мэдээлийн систем *eSurgalt* мэдээллийн санд Цагдаа, дотоодын цэргийн сургалтын нэгдсэн төв болон төрийн болон төрийн бус байгууллагаас зохион байгуулсан мэргэшүүлэх болон давтан сургалтад хамрагдсан алба хаагчид, албаны сургалтын цагаар зохион байгуулсан сургалтын мэдээллийг тухай бүр үнэн зөв оруулж хэвшээд байна.

-Алба хаагчдын нийгмийн асуудал, үүрэг гүйцэтгэх нөхцөл, боломжийг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажил, арга хэмжээний талаар:

Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын албан тушаалын байранд 4 алба хаагчийг, Цагдаагийн газрын нийтийн эзэмшлийн орон сууцанд 7 алба хаагчийг гэрээ байгуулан оруулж нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж ажилласан. Алба хаагчдаас гарсан санал хүсэлтийн дагуу 30 айлын орон сууц барих ажлыг зохион байгуулж газрын асуудлыг нутгийн захиргааны байгууллагад уламжлан шийдвэрлүүлэн улмаар Зуунмод сумын Манзушир өргөө хороололд орон сууц барих барилгын ажлыг “Ирксиб Строй” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн ажиллаж байна. Барилгын ажлын гүйцэтгэл энэ оны 03 дугаар сарын 30-ны өдрийн байдлаар 90%-тай явагдаж байна.

Алба хаагчид, тэдний гэр бүлийн хүмүүсийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, сургалт соён гэгээрүүлэх ажил зохион байгуулах, сурч хөгжих орчныг бүрдүүлэх зорилгоор тус газрын дэргэд “Бялдаржуулах танхим”, “Хөгжлийн өргөө”-г дотоод нөөц, бололцоогоо ашиглан шинээр барьж ашиглалтад оруулсан нь үр дүнтэй ажил болсон. Дээрх танхим, өргөөнд ямар хугацаанд, хэдээс хэдэн насны хүмүүст зориулсан, ямар дугуйлан, сургалт явагдах талаарх мэдээллийг алба хаагчдад танилцуулан, байгууллагын цахим хуудсаар тогтмол сурталчилж байна.

Мөн алба хаагчдын ажлын байрны нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор Мөрдөн байцаах албаны ашиглаж байсан, цаашид ашиглаж болохуйц сейф 4, ширээ 16, сандал 16 ширхэгийг авчирч алба хаагчдын албан хэрэгцээнд олгосон.

Тус аймгийн Сэргэлэн сумын 4 дүгээр баг Их майдар гэх газарт алба хаагчид, ахмад ажилтнуудын хувийн хэрэгцээнд зориулан нэг айлын 07 га хэмжээ бүхий 200 айлын газрыг сумын Засаг даргын тамгын газартай хамтран шийдвэрлүүлж, эзэмшлийн гэрчилгээг олгуулсан.

Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын хэмжээнд хэрэгжиж буй “Эрүүл цагдаа” хөтөлбөрийн хүрээнд тус газраас 2018 онд хэрэгжүүлсэн ажил 100 хувьтай биелэгдэж, Цагдаагийн ерөнхий газраас Өргөмжлөл, мөнгөн шагналаар, 2 алба хаагчийг Цагдаагийн ерөнхий газрын “Сүүж уул” амралтын газарт амрах эрхийн бичгээр шагнасан. Цагдаагийн газрын удирдлагуудын шийдвэрээр “Сүүж уул” амралтын газарт амрах дээрх эрхийн бичгүүдийг тус газрын “Биеийн тамир спорт хамтлаг”-ийн дарга, эрүүгийн ахлах мөрдөгч, цагдаагийн хошууч Г.Ганзориг, “Эрүүл цагдаа” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хэсгийн нарийн бичгийн дарга, Эрүүлжүүлэх саатуулах байрны эмч, цагдаагийн ахлах дэслэгч Б.Ариунтуяа нарыг шагнаж урамшуулсан.

Цагдаа, дотоодын цэргийн анги байгууллагын хэмжээнд хэрэгжиж буй “Эрүүл цагдаа” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд алба хаагч, тэдний гэр бүлийн хүмүүс эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх шинжилгээ өгөх тохиолдолд цалинтай чөлөө олгож байхаар байгууллагын дотоод журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан ба энэ онд эрүүл мэндийн шинжилгээ өгөхөөр 4 алба хаагч хүсэлт гаргасны дагуу, Цагдаагийн газрын даргын тушаалаар 1-3 хоногийн хугацаатай цалинтай чөлөө олгосон.

Нутаг дэвсгэрийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Засаг даргаар уламжлан шийдвэрлүүлсэн ажил, арга хэмжээ, төсөв хөрөнгө, зарцуулалт, үр дүнгийн талаар:

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн 2019 оны 2 дугаар сарын 21-ны өдрийн хурлын 28 тоот тогтоолоор Алтанбулаг, Зуунмод, Баянхангай, Лүн, Баян зэрэг 5 суманд шинээр олон нийтийн цагдаагийн ажилтан ажиллуулахаар шийдвэрлүүлсэн. Олон нийтийн цагдаагийн ажилтны сарын урамшууллыг дээрх сумдын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах сумын зөвлөлөөс хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээгээр буюу 340.000 төгрөгийн урамшууллыг сар бүр шийдвэрлүүлэхээр сумдад албан тоотыг хүргүүлсэн.

Түр хамгаалах байрны дээврийн засварын ажилд аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөлөөс 1,500,000 төгрөгийн хөрөнгийг шийдвэрлүүлсэн.

Цагдаагийн байгууллагын чиг үүрэгтэй холбоотой бусад төрийн болон төрийн бус байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа төсөл, хөтөлбөрт хамрагдаж байгаа болон бие даан хэрэгжүүлж байгаа төсөл, хөтөлбөр, хугацаа, үр дүнгийн талаар:

Хүүхэд хөгжил хамгааллын үндэсний хөтөлбөр 2017-2021 он, Архидалтын эсрэг-Төв аймаг хөтөлбөр 2018-2022 он хүртэл хэрэгжиж байна. Хүүхэд хөгжил хамгаалал үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд Цагдаагийн газраас нийт 5 зорилтын хүрээнд 18 ажил үйлчилгээг төлөвлөн хэрэгжилт нь 88,5 буюу В үнэлгээтэй үнэлэгдсэн байна.

Авлигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр зохион байгуулсан ажил, арга хэмжээ:

Тус цагдаагийн газрын даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдрийн А/39 дүгээр тушаалаар байгууллагын хэмжээнд “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”, Цагдаагийн ерөнхий газрын “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл”-ийн хийх ажлыг төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, биелэлт үр дүнг тооцон ажиллах салбар зөвлөлийг 9 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан.

Мөн газрын даргын 2019 оны 01 дүгээр сарын 11-ний өдрийн Б/07 дугаар тушаалаар “Албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө орлогын мэдүүлэг”, “Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг”-ийг тус тус бүртгэх, хадгалах, хяналт тавих, нэгтгэх ажил үүргийг Захиргааны удирдлагын тасгийн дарга, Хүний нөөцийн мэргэжилтэн нар хариуцсан ажиллаж байна.

Салбар зөвлөлөөс Цагдаагийн ерөнхий газрын дэд дарга, цагдаагийн хурандаа З.Дашдаваагаас 3/77 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн ажлын чиглэлийн дагуу тус газрын 2 дугаар давхарт “Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааг сурталчлах самбар”-ыг байрлуулсан.

Авлигатай тэмцэх хууль, хөтөлбөрийг сурталчлах, ХАСХОМ мэдүүлэх аргачлалын талаар энэ оны 01 дүгээр улиралд алба хаагчдад 1 удаа сургалт зохион байгуулж, “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-өөр гарын авлага бэлтгэн алба хаагчдад тараан, “Авлигаас ангид байх амлалтын дэвтэр”-т тэмдэглэл хийлгэсэн.

Авлигын эсрэг хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэг, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэгт заасны дагуу 2019 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн хугацаанд Төв аймаг дахь цагдаагийн газрын 109 алба хаагч хугацаа хоцроолгүй хөрөнгө орлогын мэдүүлгээ мэдүүлсэн байна.

Цагдаагийн газрын 1, 2 дугаар давхар, иргэдийн танхимд авлигын эсрэг зурагт хуудсууд, ил тод байдлын самбарыг байрлуулан алба хаагчдад болон иргэдэд сурталчлан ажиллаж байна.

Засгийн газрын 2009 оны 143 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлт”-ийн хэрэгжилтийн тайланг 2018 онд 14 үзүүлэлтээр тайлагнаж, хэрэгжилт 100 хувьтай үнэлэгдсэн. Тогтоолын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Цагдаагийн байгууллагын эрхэм зорилго, үйл ажиллагааны стратегийн зорилт, зохион байгуулж байгаа ажил, арга хэмжээний мэдээлэл, үр дүн, удирдлагаас иргэдийг хүлээн авах цагийн талаар цахим хуудас болон байгууллагын мэдээллийн самбарт байршуулан тухай бүр шинэчлэн ажиллаж байна.

Цагдаагийн газрын даргын 2017 оны А/59 тоот тушаалаар “Цагдаагийн газрын вэб сайтыг хөгжүүлэх ажлын хэсэг”, “Хэвлэл мэдээлэл хариуцсан алба хаагч”-ийг 8 хүний бүрэлдэхүүнтэй томилон тус ажлын хэсгээс “Төв аймгийн цагдаагийн газар” фэйсбүүк хуудас, “Tuv police.gov.mn” сайтыг тогтмол ажиллуулж баяжилтыг тухай бүрт нь хийсэн.

[Алба хаагчдын сахилга хариуцлага, ёс зүйн чиглэлээр зохион байгуулсан ажил, арга хэмжээний талаар:](#)

Цагдаагийн газрын даргын 2018 оны А/26 дугаар тушаалаар Цагдаагийн газрын “Сахилга ёс зүйн зөвлөл”-ийг Захиргааны удирдлагын тасгийн даргаар ахлуулан 9 алба хаагчийн бүрэлдэхүүнтэй байгуулсан. Тус зөвлөл нь улирал бүр хуралдаж, сахилгын зөрчил гаргасан, гэмт хэрэгт холбогдсон алба хаагчидтай сэтгэл зүйчийг уулзуулан, шалтгаан нөхцлийг тодруулан, түүний мөрөөр тодорхой ажлуудыг зохион байгуулан ажиллаж байна. Тухайлбал 2018, 2019 онд сахилгын зөрчил гаргасан 6 алба хаагчаар гаргасан зөрчлийн шалтгаан нөхцөлөөр нь реферат бэлдүүлэн, алба хаагчдад сургалт оруулж, Сахилга хариуцлагын зөвлөгөөнийг 2 удаа зохион байгуулсан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 01 тоот албан даалгавар, 2018 оны 258 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр тус газраас 2019 онд хийх ажлын төлөвлөгөөг гарган хагас, бүтэн жилээр биелэлтийг тооцон ажиллаж байна.

Энэ онд алба хаагчдыг зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэн алба хаагчдын дунд “Сахилга, ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлье” сэдэвт илтгэлийн уралдааныг зохион байгуулсан ба уг уралдаанд нийт 12 алба хаагч оролцсон.

Тус газрын 180 алба хаагчид Засгийн газрын 2017 оны 01 дүгээр албан даалгавар, 2018 оны 258 дугаар тогтоол, Цагдаагийн алба хаагчийн ёс зүйн дүрэм, сахилгын дүрэм, Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагаас 2019 онд дэвшүүлсэн зорилт, зорилтын тайлбар, зорилтыг хэрэгжүүлэх шалгуур үзүүлэлт, ЦЕГ-ын даргаас удирдах ажилтны зөвлөгөөнд өгсөн үүрэг, байгууллагын дотоод журмыг нэгтгэсэн гарын авлагыг бэлтгэн тараасан.

Энэ онд тус газарт шинээр томилогдсон 13 алба хаагчид байгууллагын лого бүхий жагсаалын үзлэгийн ком, Цагдаагийн алба хаагчийн сахилга, ёс зүйн дүрмийг багтаан хэвлэсэн сургалтын дэвтэрийг хамт олны өмнө хүндэтгэлтэйгээр гардуулан, ажлын амжилт хүссэн. Алба хаагчдыг сахилгын зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 35 алба хаагчаас сахилгын зөрчил гаргахгүй талаар баталгаа гаргуулан авсан байна.

Алба хаагчдын ажлын цаг ашиглалтад хяналт тавих зорилгоор Цагдаагийн газрын 1 давхарт цахим нүүр, хурууны хээгээр цаг бүртгэдэг програмыг байрлуулан цаг бүртгэж байна. Тус газрын албан хаагч, ажилтан ажлын цагаар албан байранд согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис, галт болон хүйтэн зэвсэг, тэсэрч дэлбэрэх болон шатамхай бодис хэрэгслийг нэвтрүүлэх, хадгалах, хэрэглэх, ашиглахыг байгууллагын дотоод журамд оруулан баталж, тогтоол, дотоод журмын биелэлтэд тус газрын Ёс журам сахиулах эргүүлүүд, тасаг, хэсгийн дарга нар, Байгууллагын дотоод аюулгүй байдлыг хангах орон тооны бус ажлын хэсгээс хяналт тавьж, шалгалтыг тогтмол хийж байна.

2019 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 12 алба хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулсан нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 7 нэгжээр буюу 42,0 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Зөрчлийг илрүүлсэн хэлбэрээр нь авч үзвэл гадны хяналтаар 7, дотоод хяналтаар 5 байна.

Сахилга харицлагын зөвлөгөөнийг нийт бие бүрэлдэхүүнийг хамруулан 1, Заамар сум дахь сум дундын цагдаагийн хэлтсийн алба хаагчдыг хамруулан 1, нийт 2 удаа зохион байгуулсан. Зөвлөгөөнөөр 2019 онд сахилгын зөрчил гаргасан 12 алба хаагчид “Итгэл найдварын захидал” гардуулсан. Зөвлөгөөнөөс алба хаагчдаас 3 уриалга дэвшүүлсэнийг баталж, уриалгыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө гарган ажиллаж байна.

Алба хаагчдын сахилга хариуцлагыг сайжруулах, төлөвшүүлэх, харилцааны соёлтой болгох, ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх, ахмадаасаа суралцах зорилгоор Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга асан, хошууч генерал Б.Пүрэвийг урьж, алба хаагчдад яриа хийлгэсэн нь үр дүнтэй арга хэмжээ болсон.

Цагдаагийн ерөнхий газраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу тус газрын удирдлагаас нийт алба хаагчидтай “Итгэлцлийн гэрээ”-г байгуулсан байна.

Алба хаагчдыг урамшуулах зорилгоор сар бүр бусдыгаа манлайлан сайн ажилласан алба хаагчдыг “Сарын шилдэг” алба хаагчдаар шалгаруулан, цахим хуудсаар сурталчилж, сарын үндсэн цалинг 20 хувиар нэмж шагнаж урамшуулж байна. Мөн Цагдаагийн газрын үйл ажиллагааг цахим хуудсаар идэвхтэй сурталчилсан 2, хамгийн итгэл даах 1 алба хаагчийг тус тус шалгаруулан, батламж хадгалуулсан.

Санхүүгийн үйл ажиллагааны чиглэлээр:

Цагдаагийн газар 2019 оны 01 дүгээр улиралд 773,0 сая төгрөгийн санхүүжилт авч байгууллагын үйл ажиллагаа хэвийн явагдах нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллаж байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор 2,7 сая төгрөгийг бүрдүүлсэн. Торгуулийн орлогоор аймаг орон нутгийн төсөвт 42,9 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн.

Цагдаагийн газрын 2018 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд аймгийн Төрийн Аудитын газраар аудит хийлгэн зөрчилгүй дүгнэлт авсан. Тайлангийн нэгтгэлийг ЦЕГ-ын СААА-д 01 сарын 18-наас 01 сарын 25-ны хооронд нэгтүүлж Авто бааз, Захиргааны удирдлагын газар, Хангалт үйлчилгээний төв, Тээврийн цагдаагийн албадтай тооцоо нийлж ажилласан байна. Сар бүр төсвийн гүйцэтгэлийн сарын мэдээ, өр авлагын мэдээг гаргаж аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтсээр баталгаажуулан ЦЕГ-ын СААА-д нэгтгүүлж ажилласан. Үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээг Сангийн сайдын 173 дугаар тушаалын дагуу үнэн зөв хийж “Хан үнэлэмж” ХХК-аар нягтлан шалгуулж баталгаажуулсан. Орон нутгийн өмчийн газарт хөрөнгийн дахин үнэлгээний тайлан болон хөрөнгийн тайланг хянуулж нэгтгүүлсэн.

Цагдаагийн газрын тасаг, албадын 2018 оны баримтыг хадгаламжийн нэгж үүсгэн архивлахад 427,8 төгрөгийн стандартын шаардлага хангасан архивын материалыг бэлтгэж олгосон. Урсгал засвараар 1,9 сая төгрөгийн материал авч засвар үйлчилгээг тогтмол хийсэн байна. Эхний улиралд 27,5 сая төгрөгийн шатах тослох материалыг дуудлага, хөдөлгөөнт эргүүл, жижүүр, хэрэг шалгахад зарцуулсан байна. Албан томилолтыг хийсэн ажлын гүйцэтгэлд үндэслэн 3,0 сая төгрөгийн албан томилолтын зардлыг олгожээ.

Алба хаагчдын цалин хөлсийг цаг тухайд нь олгож, нийгмийн даатгалын шимтгэлийг дараа сарын 05-ны дотор нийгмийн даатгалын цахим сайтад шивж баталгаажуулж ажилласан. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах Цагдаагийн газрын төсөв санхүүгийн талаар иргэдэд ил тод мэдээлэх зорилгоор 31 мэдээ мэдээллийг хугацаанд нь шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулсан.

Цагдаагийн газрын 2019 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг гарган tender.gov.mn сайтад байршуулсан.

Цагаан сарын шинийн 3-нд Цагдаагийн газарт ажиллаж байгаад цэргийн байнгын тэтгэвэрт гарсан 50 ахмадыг хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлэн алба хаагчидтай нэгдсэн золголт хийх ажлыг зохион байгуулж ажилласан.

Зохион байгуулсан шинэлэг, ажил арга хэмжээ, түүний үр дүнгийн талаар:

Тус газрын 180 алба хаагчид Засгийн газрын 2017 оны 01 дүгээр албан даалгавар, 2018 оны 258 дугаар тогтоол, Цагдаагийн алба хаагчийн ёс зүйн дүрэм, сахилгын дүрэм, Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагаас 2019 онд дэвшүүлсэн зорилт, зорилтын тайлбар, зорилтыг хэрэгжүүлэх шалгуур үзүүлэлт, ЦЕГ-ын даргаас удирдах ажилтны зөвлөгөөнд өгсөн үүрэг, байгууллагын дотоод журмыг нэгтгэсэн гарын авлагыг бэлтгэн тараасан.

Алба хаагчдыг бүсийн зохион байгуулалтад оруулан цагдаагийн газрын даргын тушаалаар 4 бүс болгон хувааж хариуцсан бүсээр ажиллуулж байгаа нь алба хаагчдыг сум, орон нутгийн онцлогтой танилцуулсан, бусдаас суралцах нөхцөл боломжийг бүрдүүлсэн, хамтач багаар ажиллах чадварыг нэмэгдүүлсэн үр дүнтэй шинэлэг ажил болоод байна. Мөн шинэчлэн батлагдсан хууль тогтоомжийн талаар

нэг мөр ойлголттой болох, хууль хяналтын байгууллагын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах зорилгоор аймгийн прокурорын газартай хамтарсан зөвлөгөөнийг сар бүр хийж алба хаагчдын шалгаж байгаа эрүүгийн хэрэг, иргэдээс ирүүлсэн гомдол, мэдээллийг хариуцсан тасгийн дарга, ахлахууд, хяналтын прокурорын хамт танилцан үүрэг, зааварчилга өгч тулгамдаж байгаа асуудлын талаар харилцан ярилцан шийдвэрлэж байгаа нь хууль хяналтын байгууллагын ажлын уялдаа холбоог сайжруулсан үр дүнтэй ажил болсон.

Бусад ажлын талаар:

Цагдаагийн газрын алба хаагчдын дунд “Дээлтэй Монгол өдөрлөг”, “Эерэг хандлагыг төлөвшүүлье” 45 хоногийн аян, Монголын уламжлалт “Сар шинэ”-ийн баярыг тохиолдуулан Цагдаагийн газрын ахмад ажилтнуудад хүндэтгэл үзүүлэх арга хэмжээ, Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг угтаж “Мөрдсөөрөө гоёсон бүсгүй”, “Монита” арга хэмжээ, “Ээждээ захидал бичээрэй” уралдаан, “Сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлье” илтгэлийн уралдаан, Монгол цэргийн өдрийг угтаж Төв аймгийн Засаг даргын нэрэмжит “Марш тактикийн аварга тасаг шалгаруулах тэмцээн”, “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн хүрээнд “Уламжлал ба шинэчлэл” уулзалт ярилцлага зэрэг 9 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 1800 алба хаагч хамрагдсан байна.

Тус Цагдаагийн газраас Цагдаагийн албаны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.6 дахь хэсэг, Хууль зүйн сайдын 2014 оны А/89 дүгээр тушаалаар баталсан “Иргэний зөвлөл, оршин суугчдад цагдаагийн байгууллагын тайлан тавих журам”-ын дагуу 2018 оны үйл ажиллагааны тайланг тавьж, аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажил зохицуулах зөвлөлийн дэргэдэх Иргэний зөвлөлийн гишүүд урилгаар оролцсон. Тайлангийн хуралд 200 гаран иргэн хамрагдаж 13 иргэнээс 20 санал шүүмжлэл ирүүлснийг цагдаагийн газрын удирдлага хүлээн авч газар дээр нь хариуг нь өгсөн.

“Цагдаагийн алба хаагчийн харилцааны соёлыг дээшлүүлэх дэд хөтөлбөр”-ийн хүрээнд “Эерэг хандлагыг төлөвшүүлье” 45 хоногийн аян зохион байгуулж, Эрдэнэ сумын Мэргэжил, сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн багш Г.Шинэзулыг урьж “Эерэг хандлага” сэдвээр нийт бие бүрэлдэхүүнд сургалт орсон. Алба хаагчдын харилцаа хандлагыг дээшлүүлэх, ажлын бүтээмжийг нэмэгдүүлэхэд ямар ажил зохион байгуулах шаардлагатай байгааг тодорхойлох зорилгоор “Шинэ санал, санаачилгын хайрцаг” ажиллуулж эхлээд байна.

Хоёр. Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр зохион байгуулсан ажил, арга хэмжээ

Гэмт хэрэг илрүүлэх чиглэлээр: Тус тасгийн алба хаагчид 2019 оны 1 дүгээр улиралд нийт 101 шилжүүлэх материалаар 455,774,500 төгрөгний хохиролтой, 99 холбогдогчтой, 101 гэмт хэрэг илрүүлснээс цагдаагийн байгууллагад бүртгэгдээгүй 22 хэрэг байна.

Хэрэг бүртгэлтийн чиглэлээр прокурор, бусад газар, хэлтсээс 65 даалгаврыг авч мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж хугацаанд нь хариуг нь хүргүүлсэн.

2019 оны 1-р улиралд тус тасаг нь иргэд байгууллага, аж ахуй нэгжээс гэмт хэргийн шинжтэй 320 гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас 82 гомдол, мэдээлэлд

хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж, 176 гомдол, мэдээллийг хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах саналтай прокурорт шилжүүлж ажилласан.

Эрүүгийн цагдаагийн тасгийн дарга, эрүүгийн ахлах мөрдөгч, хэсгийн дарга нараас эрүүгийн мөрдөгч, хэсгийн төлөөлөгч нарын шалгаж буй хэрэг бүртгэлтийн хэрэгтэй танилцаж 25 хэрэгт даалгавар, зааварчилга бичиж хүргүүлсэн.

Зөрчлийн тухай хуулиар иргэд байгууллага, аж ахуй нэгжээс зөрчлийн шинжтэй 45 өргөдөл шалгаж шийдвэрлэсэн байна.

Эрэн сурвалжлах ажлын чиглэлээр: Эрэн сурвалжлах “ASAP” санд нийт 95 хүн, мал амьтан, эд зүйлийг зарлан мэдээлж, урьд онд болон энэ оны зарласан 73 мэдээллийн эрэн сурвалжлалтыг зогсоосон.

Нийт санд оруулсан 95 мэдээллээс бүртгээгүй, хянагдаагүй, шаардлага хангаагүй мэдээлэл байхгүй, одоогоор эрэн сурвалжлах “ASAP” санд ямар нэгэн зөрчил байхгүй байна.

2019 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар иргэдээс оршин суугаа газраасаа алга болсон хүний талаар 3 гомдол, мэдээлэл ирүүлснийг хүлээн авч эрэн сурвалжлах санд зарлан мэдээлсэн.

Эрэн сурвалжлах ажил, эрэн сурвалжлах сангийн ашиглалт бүрдүүлэлтийг сайжруулах, эрэн сурвалжлагдаж байгаа этгээдүүдийг олж тогтоох ажлыг эрчимжүүлэх чиглэлээр “Тулгалт” хэсэгчилсэн арга хэмжээг хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулан оргодол 9, гэмт хэрэгт сэрдэгдсэн этгээд 15, оршин суугаа газраасаа алга болсон хүн 5, шүүхээс эрэн сурвалжлуулахаар даалгасан 16 хүнийг олж тогтоон эрэн сурвалжлалтыг зогсоон эрүүгийн хэргийг шийдвэрлүүлсэн байна.

Оршин суугаа газраасаа алга болсон хүн, хэн болох нь тогтоогдоогүй цогцос, алдагдсан галт зэвсгийг эрэн сурвалжилж олж тогтоох чиглэлээр Гүйцэтгэх ажлын мөрдөн сурвалжлах хэрэг 1-г нээн шалгаж, 1 хэрэгт эрэн сурвалжлагдаж байсан хүн, галт зэвсгийг олж тогтоон Гүйцэтгэх ажлын тухай хууль, зааварт заасан үндэслэлийн дагуу хэргийг хаах саналтай Эрүүгийн цагдаагийн албанд хүргүүлж ажилласан.

Мал хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдлын талаар: Цагдаагийн газарт мал хулгайлах гэмт хэргийн шинжтэй 80 гомдол мэдээлэл бүртгэгдсэн ба өмнөх оны мөн үеэс 42 нэгжээр өссөн. Нийт гомдол мэдээллийн 47,5 хувийг нь буюу 38 хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээн, 20 хувийг нь буюу 16 гомдол мэдээллийг хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзаж шийдвэрлэсэн байна. Мал хулгайлах гэмт хэргийн илрүүлэлт 20,6 хувьтай байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 13,5 хувиар өссөн.

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.12.1, 17.12.2 дахь хэсэгт зааснаар хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж шалгаж байгаа 18 хэргийн материалтай танилцаж, шаардлагатай ажиллагааг гүйцэтгүүлэх чиглэлээр 3 алба хаагчид 5 удаа, нийт алба хаагчдад 2 удаа бичгээр зааварчилга өгч биелэлтэд хяналт тавин ажилласан.

Эрэн сурвалжлах ажлыг зөвхөн “Асап” сангаар явуулахгүйгээр алдсан болон олдсон малын зар, мэдээллийг шуурхай дамжуулах “Монгол жокой” ХХК-ийн www.jockeyclub.mn сайт, “Малчин лавлах 109” тусгай дугаар, мэдээллийн төвийн “mongolmalchin.mn” сайт, “Алдсан олдсон мал” FB пэйж, групп, “Ламиран ТББ-ын “Тод

сураг-1927” лавлах утас зэргийг малчдад таниулах ажлыг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр болон иргэд, малчидтай уулзах үеэр сурталчилсан.

Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд, малчдын оролцоог нэмэгдүүлэх, тэдний хариуцлагыг дээшлүүлэхэд анхаарч “Төв ТВ”-д 2 удаа, ЦЕГ-ын хэвлэл мэдээллийн төв, “ТВ-5” телевизээр тус бүр 1 удаа ярилцлага өгч, Лүн, Батсүмбэр, Баян-Өнжүүл, Алтанбулаг, Баяндэлгэр, Өндөрширээт сумдад болсон малчдын чуулга уулзалтад оролцож 1000 ширхэг сэрэмжлүүлэг хуудас тарааж, мал хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдал, шалтгаан нөхцөл, анхаарах зүйлийн талаар мэдээлэл хийсэн.

Лүн, Баянчандмань, Алтанбулаг, Баяндэлгэр сумдын малчдын 21 бүлгийн ахлагч, малчидтай уулзаж малчдын оролцоог нэмэх, бүлгийн үйл ажиллагааг сурталчилах талаар сургалт зохион байгуулан мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх агуулгатай, шаардлагатай утасны жагсаалт бүхий 200 ширхэг сэрэмжлүүлэг хуудас тараан ажилласан байна.

Мөрдөн байцаах албаны чиглэлээр:

2019 оны 01 дүгээр улиралд иргэд байгууллагаас гэмт хэргийн шинжтэй 143 өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шалгаснаас, хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн 82, шууд эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татсан 15, хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзсан 32, үлдэгдэл 5, харъяаллын дагуу 10 гомдол мэдээллийг шилжүүлж ажилласан.

Нийт 331 хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын хэрэгт мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулснаас, хэрэг бүртгэлтийн хэрэг 186, мөрдөн байцаалтын хэрэг 145, шинээр хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн 83, хэрэг бүртгэлтийн хэргээс эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татсан 82, шууд мөрдөн байцаалтын дугаар авсан 15, шүүхэд шилжүүлэх саналтай 85, хэрэгсэхгүй болгох саналтай 1, нэгтгэх саналтай 11, харъяаллын дагуу шилжүүлэх саналтай 3, хэрэг бүртгэлтийн хэрэг хаах саналтай 67, түдгэлзүүлэх саналтай 1 хэрэг зэргийг тус тус прокурорын газарт шилжүүлсэн. Мөрдөгчийн мэдэгдэл 82 хэрэгт бичиж хариуг хугацаанд нь авсан.

Гэмт хэргийн улмаас нас барсан 51, гэмтсэн 92, гэмт хэргийн улмаас иргэд, байгууллагад 1.038.042.060 төгрөгийн хохирол учирснаас 681.446.500 төгрөгийг нөхөн төлүүлж хохирол нөхөн төлүүлэлт 65.6 хувьтай, эд хөрөнгө хураах ял болон иргэний нэхэмжлэлийг хангах зорилгоор 64.000.000 төгрөгийн эд хөрөнгийг битүүмжлэх ажиллагааг явуулсан байна.

Тасгийн дарга, ахлах мөрдөгч нар мөрдөгч нарын шалгаж буй 246 хэрэгтэй уншиж танилцаж, 28 хэрэгт даалгавар, зааварчилгаа бичиж 23 хэргийн газрын үзлэгт оролцож мэргэжлийн удирдлагаар хангаж багийн зохион байгуулалтанд оруулахаас гадна ээдрээ төвөгтэй, ажиллагаа ихтэй болон бусад 18 хэрэгт ажлын хэсэг байгуулсан.

Төв аймгийн Прокурорын газартай хамтран сар болгон шийдвэрлэх хэргийн график гарган аймгийн прокурор, цагдаагийн газрын даргаар батлуулан, графикийн биелэлтэнд орлогч прокурор, тасгийн дарга, ахлах мөрдөгч нараас байнгын хяналт тавин ажилласнаар хэргийн шийдвэрлэлт 66,8 хувьтай байна.

Мөн прокурор, шүүхээс буцсан хэргийн шалтгаан, нөхцөлийн талаар аймгийн прокурорын газраас 1 удаа сургалт, мэдээлэл зохион байгуулсан.

Хэрэг бүртгэх албаны чиглэлээр:

Шийдвэрлэсэн зөрчлийн хэрэг, гомдол мэдээллийн талаар: Тус тасаг нь 2019 оны 1 дүгээр улиралд гэмт хэргийн шинжтэй 51, харъяаллын дагуу шилжиж ирсэн 9 гомдол мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас 12 гомдол мэдээллийг эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татаж, 27 гомдол мэдээлэлд хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж, 21 гомдол мэдээллийг хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах саналтай шийдвэрлэсэн.

2019 онд шинээр хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн 41, урьд оны үлдэгдэл 9, сэргээсэн 18, нийт 68 хэрэгт хэрэг бүртгэлтийн ажиллагаа явуулсанаас 41 хэргийг эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татаж, 16 хэрэг бүртгэлтийн хэргийг хаах саналтай шилжүүлж, 11 хэргийн үлдэгдэлтэй байгаагаас хугацаа сунгасан хэрэг 2 байна. Мөрдөн байцаалтын 49 хэрэгт мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж 49 хэргийг шүүхэд шилжүүлэх саналтай шилжүүлж, мөрдөн байцаалтын хэргийн үлдэгдэлгүй байна.

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэрэг 53 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9 буюу 16,9 хувиар өссөн, гэмт хэргийн илрүүлэлт 70,8 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10 хувиар буурсан, хэргийн шийдвэрлэлт урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 17 хэрэг буюу 29,8 хувиар өссөн байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад 50,0 сая төгрөгийн хохирол учирсанаас 41,5 сая төгрөг буюу 83 хувийн хохирлыг нөхөн төлүүлсэн.

Шуурхай удирдлагын албаны чиглэлээр:

Цагдаагийн газар нь 2019 оны эхний 03-р сард нийт 923 гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас гэмт хэргийн шинжтэй 384 буюу 41,6 хувь, зөрчлийн шинжтэй 539 буюу 58,4 хувийг шийдвэрлэсэн ба үүнээс гэмт хэргийн болон зөрчлийн шинжтэй гомдол, мэдээллийн 883 буюу **95,7 хувийг хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн** байна.

Нийт гомдол, мэдээллийн 40 буюу 4,3 хувь нь шийдвэрлэгдээгүй буюу хуулийн хугацаанд шалгагдаж байна. Гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллийн 353 буюу 91,9 хувийг 0-5 хоногт, 11 буюу 2,9 хувийг 6 ба түүнээс дээш хоногт, захиргааны зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээллийн 469 буюу 87,0 хувийг 0-3 хоногт, 50 буюу 9,3 хувийг 4 ба түүнээс дээш хоногт тус тус шийдвэрлэсэн байна.

Тус газрын хэмжээнд 2019 оны эхний 03 дугаар сарын байдлаар 89 холбогдогчтой, 1,167,800,000 төгрөгний хохиролтой **197** гэмт хэрэг бүртгэгдэн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 39 хэргээр буюу **24,7** хувиар өссөн байна.

Хөнгөн гэмт хэрэг 159 бүртгэгдсэн нь 48 нэгжээр буюу 30,2 хувиар, хэрэг бүртгэлтийн гэмт хэрэг 152 бүртгэгдэж 20 нэгжээр буюу 13,2 хувиар, мөрдөн байцаалтын гэмт хэрэг 45 бүртгэгдэж 19 нэгжээр буюу 42,2 хувиар тус тус өссөн, хүнд гэмт хэрэг 38 бүртгэгдэн өмнөх оны мөн үеийнхээс -9 нэгжээр буюу 19,1 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Гэмт хэрэгт 89 хүн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 21 хүнээр буюу 23,6 хувиар өссөн бөгөөд үүний 3 буюу 3,4 хувийг эмэгтэй, 86 буюу 96,6 хувийг эрэгтэй хүн эзэлж байна.

Гэмт хэргийн үйлдэгдсэн байдлаас үзэхэд согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 9,5 хувиар, бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг 65,2 хувиар тус тус өссөн боловч аймгийн төвд үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 21,6 хувиар, хүүхэд оролцсон гэмт хэрэг 60,0 хувиар, гэр орон сууцанд үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 14,8 хувиар тус тус буурсан байна.

Гэмт хэргийн төрөл хүснэгтэд авагдсан судалгаанаас үзэхэд хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, залилах гэмт хэрэг, эд хөрөнгийг устгаж гэмтээх гэмт хэрэг, бусдын эд хөрөнгө устгах, гэмтээх, үрэгдүүлэх гэмт хэрэг, мал хулгайлах гэмт хэрэг, эдийн засгийн гэмт хэрэг, авлигын гэмт хэрэг, хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг зэрэг гэмт хэргүүд 4,0-100,0 хувиар өссөн, хүний эрүүл мэнд халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, хулгайлах гэмт хэрэг, хувийн өмчийг хулгайлах гэмт хэрэг, автотээврийн хэрэгслийг хулгайлах гэмт хэрэг, хөрөнгө завших гэмт хэрэг, алдаатай гүйлгээ, андуурсан илгээмж, гээгдэл эд хөрөнгө, алдуул мал завших гэмт хэрэг, олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг зэрэг гэмт хэргүүд 1,7-100,0 хувиар тус тус буурсан байна.

Тус аймгийн хэмжээнд **гэмт хэргийн илрүүлэлт 34,2 хувь** байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад **6,2 хувиар өссөн**. Улсын дундаж 20,1 хувьтай гарсан ба Улсын дунджаас **14,1 хувиар өссөн** дүнтэй гарсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас 203 иргэн хохирч, үүнээс 23 хүн нас барж, 61 хүн гэмтсэн. Үүнийг өмнөх онтой харьцуулахад нас барсан хүн 7 нэгжээр буюу 30,4 хувиар, гэмтсэн хүн 17 нэгжээр буюу 27,9 хувиар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад 1 тэрбум 167 сая 800 мянган төгрөгийн эдийн хохирол учирснаас 453 сая 400 мянган төгрөгийг хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын шатанд нөхөн төлүүлснээр хохирол нөхөн төлөлтийн хувь 38,8 хувьтай байна. Хохирол нөхөн төлөлтийн хувийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 15,6 хувиар өссөн байна.

Тус цагдаагийн газарт нийт 11191 захиргааны зөрчил бүртгэгдэн өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1795 нэгжээр буюу 16,0 хувиар өссөн байна. Үүнээс:

- 105 иргэнийг баривчилж,
- 122 иргэнийг торгож, эрх хасах шийтгэл ногдуулсан.

2019 оны эхний 03 дугаар сард Төв аймгийн хэмжээнд баривчлагдсан хүн 11,4 хувиар, торгож, эрх хассан 55,7 хувиар, захиргааны нийт зөрчил 16,0 хувиар тус тус өссөн, эрх хассан 4,1 хувиар, захиргааны нийт зөрчил 4,1 хувиар тус тус буурсан байна.

Жижүүрийн шуурхай албаны чиглэлээр: Тайлангийн хугацаанд жижүүрийн шуурхай албанд гэмт хэргийн шинжтэй 272, зөрчлийн шинжтэй 609, эрэн сурвалжлалтын зарлан мэдээлэл 21, нийт 934 мэдээ мэдээлэл хүлээн авч цагдаагийн газрын дарга, тасгийн дарга, ахлах нарыг мэдээ мэдээллээр ханган иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагаас ирүүлсэн гомдол, мэдээллийг нэн даруй нэгдсэн сан болон дуудлага мэдээллийн санд бүртгэж, хариуцсан алба хаагч албан тушаалтнаар

шалгуулан хоногийн нөхцөл байдлын мэдээнд тусган цагдаагийн газрын дарга болон эрх бүхий албан тушаалтанд цаг тухайд нь танилцуулж, жижүүрийн бүрэлдэхүүн, хэсгийн байцаагч, хэсгийн төлөөлөгч, эргүүлийн цагдаа болон хөдөлгөөнт эргүүлийг явуулан шалгуулж, хяналт тавьж ажилласан.

Зуунмод сумын төвд байрлах хяналтын камер, цагдаагийн газрын албан тасалгааны болон гадна 22 хяналтын камер нийт 5 дэлгэцэд хяналт тавьж, зэвсгийн өрөөнд байх 35 нэр төрлийн эд зүйлс болон тус албанд ашиглагдаж байгаа эд зүйлсийг алба хаагчдаар хүлээлцүүлэн, бүртгэлийн дэвтэрт тусгаж ажилласан.

Холбоо мэдээллийн чиглэлээр: Цагдаагийн газрын хэт богино долгионы радио гар станц, суурин станц, дотоод сүлжээ болон интернет сүлжээний хэвийн ажиллагааг хангаж ажилласан. Албан хаагчдын компьютерт lync, outlook, “Од” программыг суулгасан.

Нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр:

Олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр: Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн дагуу чиглэл 1,2,3-ын 7 удаагийн хамгаалалтад 75 алба хаагч, 21 тээврийн хэрэгсэл, 365 тусгай хэрэгсэл, 38 холбооны хэрэгсэлтэй 347 хүн/цагийн үүрэг үүрэг гүйцэтгэж ажилласан.

Олон нийтийг хамарсан 4 удаагийн 27 цаг үргэлжилсэн арга хэмжээний хамгаалалтад 53 алба хаагч, 9 тээврийн хэрэгсэл, 250 тусгай хэрэгсэл, 26 станцтай 247 хүн/цагийн үүрэг гүйцэтгэж 2930 орчим иргэний аюулгүй байдлыг хангаж ажилласан байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын 4-р багийн нутаг Олон овоот гэх газарт Улаанбаатар хот Баянгол дүүрэг 5-р хороо 113-р байр 14 тоотод оршин суух хаягтай Дугардоржийн Галбаатарын эзэмшлийн 16 тооны гахайд Африкийн гахайн мялзан өвчний шинж илэрсэн 19-315 дугаартай дүгнэлтийн дагуу Төв аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/17 тоот Хорио цээрийн дэглэм тогтоох захирамжаар Сэргэлэн сумын постод 1, Зуунмод сумын постод 1 алба хаагч 24 цагаар 720 хүн/цагийн үүрэг гүйцэтгэж ажилласан.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2019 оны 01/483 дугаартай албан бичгийн дагуу тус Цагдаагийн газрын алба хаагчдад газар хөдлөлт, гамшгийн нөхцөл байдал үүссэн үед өөрийн болон бусдын аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр нэгдсэн сургалт зохион байгуулсан.

Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын дарга, Төв аймгийн Засаг даргын орлогч, Нийтийн хэв журам хамгаалах олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах албаны даргаас ирүүлсэн “Өвлийн цагт хурдан морины уралдаан зохиохыг хориглох тухай” үүрэг, ажлын чиглэлийг Зуунмод суманд хурдан морины ажил хийж байсан 4 удаагийн арга хэмжээнд 65 иргэнд, Төв аймгийн хэмжээнд 1350 иргэнд холбогдох тушаалыг нэг бүрчлэн танилцуулж гарын үсэг зуруулж хэрэгжилтийг ханган ажилласан.

Нийтийн хэв журам хамгаалах эргүүл: 12:00-18:00, 18:00-00:00 цагийн хооронд 7 чиглэлд 290 алба хаагч 1953 хүн/цагийн эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж, ахуйн хүрээний 184 дуудлага мэдээлэл хүлээн авч, 95 иргэнийг саатуулах байранд 94 иргэнийг ар гэр

асран хамгаалагчид нь хүлээлгэн өгч, Төрийн болон төрийн бус байгууллагын 590 харуул манаа, 654 хүнсний дэлгүүр, 258 баар, караоке, 149 шатахуун түгээх цэг салбар, 271 тээврийн хэрэгсэл, 10 мотоцикл шалгаж, 90 айл өрхөөр орж ажилласан. Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн дагуу 4 удаа 20 хүн/цаг, 1 удаагийн хэргийн газрын хамгаалалтад ажиллаж нэгдсэн санд 12 удаа хандалт хийж, Цагдаагийн газраас зохион байгуулсан 6 удаагийн сургалтад хамрагдаж, зөрчил гаргасан 9 иргэнийг 90,000 төгрөгөөр торгох шийтгэл оногдуулсан.

Авто эргүүл: Зуунмод суманд 496 цагийн эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж, зөрчлийн шинжтэй 66 дуудлага мэдээлэл хүлээн авч, 52 иргэнийг саатуулах байранд 51 иргэнийг ар гэр асран хамгаалагчид нь хүлээлгэн өгч, Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хууль, Олон нийтийг хамарсан арга хэмжээний үеийн хамгаалалтад 3 удаа ажиллаж, Цагдаагийн ерөнхий газрын нэгдсэн санд 5 удаа хандалт хийж, Цагдаагийн газраас зохион байгуулсан 8 удаагийн сургалтад хамрагдсан байна. .

Сумдын цагдаа нар: 26 суманд 17 цагдаа 45 чиглэлд 8311 цагийн үүрэг гүйцэтгэж хэргийн газрын хамгаалалтад 79 удаа ажиллаж, эргүүл хамгаалалтад 532 удаа 2247 хүн/цаг үүрэг гүйцэтгэж, давхардсан тоогоор 11 хэрэг илрүүлж, ASAP санд гэмт хэрэгт сэрдэгдсэн, шүүхээс даалгасан 9 иргэн, галт зэвсэг 4 олж тогтоон, эрэн сурвалжлалт зогсоосон, гэмт хэрэг зөрчлийн шинжтэй 296 дуудлага мэдээлэл хүлээн авч, биеэ авч явах чадваргүй явсан 215 иргэнийг ар гэр асран хамгаалагчид нь, эрүүлжүүлэх, саатуулах байранд 57 иргэнийг хүлээлгэн өгч, Цагдаагийн ерөнхий газрын нэгдсэн санд 114 удаа хандаж, зөрчил гаргасан 332 иргэнийг 11.190.500 төгрөгөөр торгох шийтгэл оногдуулсан. Албан хэрэг хөтлөлтөөр хариуцсан суманд бүртгэгдэж байгаа 370 бичиг баримтад хөтлөлт хийж, гэмт хэргийн шинжтэй 27 үйлдэлд илтгэх хуудас бичиж, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх 16 арга хэмжээ зохион байгуулж, хутга, мэс зодооны хэрэгсэл 3-ыг хураан, 2 гэмт хэрэг таслан зогсоож ажилласан.

Зуунмод сумын 6-н багт хэсгийн байцаагч нар үүрэг гүйцэтгэж гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 28 хэсэгчилсэн арга хэмжээ зохион байгуулж, 6 аж ахуйн нэгж байгууллагыг гадаад, дотоод камержуулж, гэр бүлийн хүчирхийллийн 39 дуудлагад явж, 56 хүчирхийлэл үйлдсэн этгээдийг, эрүүлжүүлэх, саатуулах байранд хүлээлгэн өгч, 21 иргэнийг албадан саатуулж, 70 хүчирхийлэл үйлдсэн этгээдэд хяналт тавьж, 34 иргэнийг шүүхээр баривчлуулж, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Төв аймгийн телевиз, цахим хуудсаар 15 удаагийн урьдчилан сэргийлэх нэвтрүүлэг явуулж, 54 аж ахуйн нэгж байгууллагад мэдэгдэл өгч, хараа хяналтгүй явсан 3 хүүхдийг ар гэр асран хамгаалагчид нь хүлээлгэн өгч, Цагдаагийн ерөнхий газрын Патрол санд 53 иргэний мэдээллийг оруулж, эргүүл хамгаалалтад 210 удаа ажилласан.

Зөрчлийн хэрэг бүртгэлтийн чиглэлээр 151 гомдол мэдээлэл хүлээн авч, 56 гомдол мэдээлэлд зөрчлийн хэрэг үүсгэж, 57 гомдол мэдээллийг зөрчлийн хэрэг нээхээс татгалзах саналтай аймгийн прокурорын газарт шилжүүлж, захиргааны журмаар хураагдсан 2 зөрчлийг шийдвэрлэж, Зөрчил гаргасан 62 хүнийг 5.215.000 төгрөгөөр торгох шийтгэл оногдуулж ажилласан.

“Сар шинэ-2019” нэгдсэн арга хэмжээний хүрээнд Төв аймгийн Засаг даргын захирамжаар Зуунмод сумын 43 байгууллагын 204 алба хаагчтай 1460 хүн/цагийн эргүүл, сумдын Засаг дарга нар баяр амралтын өдрүүдэд хариуцлагатай эргүүл ажиллуулах 27 захирамжаар төрийн 782 байгууллагын алба хаагч, сумдын 577 цагдаа нартай хамтран 3804 хүн/цагийн эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж, энэ хугацаанд 5900

тээврийн хэрэгсэл, 1016 шатахуун түгээх цэг салбар, хөрөнгө мөнгө ихээр төвлөрдөг 12 банк бус санхүүгийн байгууллага, 3022 аж ахуйн нэгж, байгууллагын харуул манааг, 2821 хүнсний дэлгүүрийн камерын хяналт шалгаж, 10 сэжиг бүхий иргэний биед үзлэг хийж, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 53 аж ахуйн нэгж байгууллагад 13 мэдэгдэл өгч, 24 мэдэгдлийн хариуг авч, Зуунмод суманд зохион байгуулагдсан “Сар шинэ-2019” үзэсгэлэн худалдааны үед аймгийн Стандарт хэмжил зүйн газар, мэргэжлийн хяналтын газрын хүнсний аюулгүй байдал хариуцсан мэргэжилтэн нарын хамт 2 өдрийн хяналт шалгалт, хамгаалалт зохион байгуулж 8 алба хаагч 64 хүн/цагийн үүрэг гүйцэтгэж ажилласан.

Саатуулах байрны чиглэлээр: Гудамж талбай, олон нийтийн газар болон гэр орон, ахуйн хүрээндээ архидан согтуурч бусдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулж, жижгээр танхайрсан, согтуугаар тээврийн хэрэгсэл жолоодсон, өөрийгөө удирдан биеэ авч явах чадваргүй болтлоо согтсон, шүүхээр баривчлагдсан, албадан саатуулагдсан нийт 311 иргэнийг эрүүлжүүлэх саатуулах байранд хүлээн авснаас эрүүлжүүлэгдсэн 155, албадан саатуулсан 43, шүүхээр баривчлагдсан 113 иргэнийг код журмын дагуу биед болон эрүүл мэндийн үзлэг хийж хүлээн авч ажилласан.

Саатуулах байрны эмч нар саатуулах байранд баривчлах байрны үйл ажиллагааны явцад 11 иргэнд эмнэлгийн анхны тусламжийг үзүүлж, ар гэр, асран хамгаалагчид нь 33 иргэнийг хүлээлгэн өгч ажилласан байна.

Эрүүлжүүлэгдсэн 155 иргэдээс төлбөр болох 643250 төгрөг, хугацаа дууссан 93 хүмүүжигчээс төлбөрийн чадвартай 84 иргэний төлбөр 2,166,350, төлбөрийн чадваргүй 9 иргэнийг багийн засаг даргын тодорхойлолтоор хааж нийт 2,809,600 төгрөгийг төрийн сангийн дансанд тушааж. төлбөр төлөлт 100%-тай байна.

Шүүх, шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр: Шүүхийн хамгаалалтын цагдаа нар шүүх хурлын 1,2,3-р танхимуудад 721 оролцогчтой Эрүүгийн хэргийн 2840 оролцогчтой эрүүгийн хэргийн 350, иргэний хэргийн 187, захиргааны 27, нийт 564 шүүх хурлын танхимд журам сахиулж, шүүх хуралдаан эхлэхээс 30 минутын өмнө шүүх хурлын танхимыг шалган тэмдэглэл үйлдэж нарийн бичигт хүлээлгэн өгч, шүүх хурал даргалагчаас тогтоосон болон зохих журмын дагуу шүүхийн журам сахиулан ажилласан.

Нүүдэлж ажиллах үеийн шүүх хуралдааны хамгаалалтын талаар: ШШГЕГ-ын харьяа хорих 415, 417-р ангид хянан магадлангийн 75 оролцогчтой эрүүгийн 14 шүүх хуралдаанд журам сахиулж шүүх, шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангаж ажилласан.

Шүүхийн байранд шүүгчийн туслах, нарийн бичиг, бусад ажилчидтай уулзахаар ирсэн нийт 2061 иргэний бичиг баримтыг шалгаж, дотоод сүлжээгээр зөвшөөрөл авч, зохих журмын дагуу шалган нэвтрүүлсэн ба тайлангийн хугацаанд ямар нэгэн зөрчил гараагүй болно.

Эрэн сурвалжлалтын чиглэлээр хийж гүйцэтгэсэн ажлын талаар: 1-р улиралд эрэн сурвалжлах шүүгчийн шийдвэр 4-ийг хүлээн авч Цагдаагийн ерөнхий газрын эрэн сурвалжлах “ASAP” санд оруулан улсын хэмжээнд эрэн сурвалжлалт зарлан, бүртгэл хөтлөн хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хэсгийн төлөөлөгч, хэсгийн байцаагч нараар эрэн сурвалжлах ажиллагааг хийлгэн, бүртгэлээр хяналт тавьж ажилласан.

Эрэн сурвалжлах шүүгчийн 4 шийдвэрээр 4 иргэний оршин суугаа хаягийг тогтоож иргэний нэхэмжлэгч болон шүүхэд албан тоотоор мэдэгдэж, одоо биелэгдээгүй шүүгчийн шийдвэр 8 байна.

Төв аймаг дахь Сум дундын Эрүүгийн, Захиргааны болон Иргэний хэргийн шүүхээс хариуцагч, гэрч, хохирогч, шинжээч, шүүгдэгч, яллагдагч нарыг албадан ирүүлэх 18 шүүгчийн захирамж, тогтоол хүлээн авч бүртгэл хөтлөн, хариуцсан алба хаагч нарыг томилон 19 хүнийг албадан ирүүлж шүүгчийн туслах нарт хүлээлгэн өгч, тэмдэглэл хөтөлж, одоо хугацаа болоогүй 3 иргэнийг ирүүлэх үлдэгдэлтэй байна.

Хуяглан хүргэлтийн чиглэлээр: 4 алба хаагч хуяглан хүргэн төлөвлөгөө томилгооны дагуу Цагдаагийн газрын жижүүрийн шуурхай албаны тээврийн хэрэгслээр цагдан хорих байрнаас 76 шүүгдэгчийг хүлээн авч биед нь үзлэг хийж, тэмдэглэл хөтөлж, шүүх хуралдаанд оролцуулан 98 ялтанг шүүхээс цагдан хорих байранд хүлээлгэн өгсөн. Улаанбаатар хот хорих 461-р ангиас 1 шүүгдэгчийг Төв аймгийн шүүхэд хуяглан хүргэж шүүх хуралдаанд оролцуулан буцааж хуяглан хүргэж ажилласан

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр:

Тус Цагдаагийн газарт 2019 оны 1-р улирлын байдлаар 197 гэмт хэрэг бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 39 нэгжээр буюу 19,7 хувиар өссөн, зөрчил 11191 бүртгэгдэж 1795 нэгжээр буюу 16,0 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Шалтгаан нөхцлийг тогтоох, арилгах чиглэлээр хийсэн ажил: Гэмт хэрэг, зөрчлийг бууруулах зорилгоор улсын хэмжээнд зохион байгуулагдсан “Сар шинэ”, “Нуугдмал”, “Тээврийн хэрэгслийн гэрэлтүүлэх хэрэгсэл”, “Хурд” зэрэг нэгдсэн арга хэмжээ 4, орон нутагт үйлдэгдсэн гэмт хэргийн нөхцөл байдлын онцлогт тохируулан “Судалгаа хяналт”, “АСАР” сан “Шатахуун түгээх”, “Тулгалт”, “Мал”, “Баян”, “Сургалт сурталчилгаа”, “Тусгай дуут, гэрэл дохио”, “Сургалт” / галт зэвсэг/ хэсэгчилсэн арга хэмжээ 9-г зохион байгуулсан байна.

Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт өссөн хэргүүд Хулгайлах гэмт хэрэг үүнээс малын хулгайн гэмт хэрэг 61 бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеэс 46 нэгжээр буюу 75,4 хувиар өссөн байна. Гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг судалж үзэхэд малчид малаа хариулгагүй орхисон, махны үнэ өссөнтэй холбоотой амар хялбар аргаар мөнгө олох зорилгоор бусдын олон тооны малыг бүлэглэн хулгайлсан байна.

Дээрх гэмт хэргийг илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг оновчтой зохион байгуулах чиглэлээр “Хяналт-шалгалт-эрчимжүүлэлт”, “Мал”, “Баян”, “Эргүүл шалгалт” зэрэг хэсэгчилсэн арга хэмжээ, Сэргэлэн, Лүн, Батсүмбэр, Баян-Өнжүүл, Алтанбулаг, Баяндэлгэр, Өндөрширээт зэрэг сумдад малчдын зөвлөгөөн зохион байгуулсан байна.

Сургалт, сурталчилгааны талаар хийсэн ажил: Цагдаагийн газраас гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдал, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар аймаг орон нутгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зохицуулах зөвлөл, Засаг дарга нарт танилцуулга 7, санал 4 хүргүүлснээс 100 хувь шийдэгдсэн байна.

Аймаг орон нутгийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын зохицуулах зөвлөлөөс 23,370,000 төгрөгийг шийдвэрлэсэн байна. Үүнд: “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын үр нөлөөг дээшлүүлэх нь” сэдэвт нэгдсэн сургалт сурталчилгаанд

2,570,000 төгрөг, хулгай, цахим гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр гарын авлага, санамж сэрэмжлүүлэг бэлтгэн олшруулахад 700,000 төгрөг, Зам тээврийн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хурд сааруулагч 5, туузан хашлага, тэмдэг тэмдэглэгээнд 19,600,000 төгрөг нийт зарцуулсан байна.

Нэгдсэн болон хэсэгчилсэн арга хэмжээ, аяны хүрээнд иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх зорилгоор Эрүүгийн хуулийн хулгайлах гэмт хэрэг, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль, Хүүхдийн эрхийн тухай хууль, Хүүхэд хамгааллын тухай хууль, Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэргийн тухай ойлголт, Зам тээврийн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, Зан үйл өөрчлөх, Хүүхэд хүмүүжүүлэх эерэг арга, Өрхийн тэргүүний манлайлал зэрэг сэдвээр 80 удаагийн сургалт сурталчилгаа, 21 удаагийн уулзалт, хэлэлцүүлэг ярилцлага, 10 өдөрлөг, 1 уралдаан тэмцээн зохион байгуулан 26,764 иргэн хамрагдсан байна.

Эрүүлжүүлэх, саатуулах байранд шүүгчийн шийтгэврээр 7-30 хоногийн хугацаагаар баривчлагдсан 409 иргэнд 23 удаа 46 цагийн хууль сурталчлах болон зан үйлд нөлөөлөх сургалт, АА нийгэмлэгээс 2 удаа сургалт зохион байгуулан, хөгжмийн заслыг тогтмол хийж байна.

Цагдаагийн газраас “Сар шинэ - 2019”, “Хурд”, “Тээврийн хэрэгслийн гэрэлтүүлэх хэрэгсэл” нэгдсэн арга хэмжээ, “Нэг хором” аян, мансууруулах төрлийн хорт бодисоос урьдчилан сэргийлэх 33 төрлийн гарын авлага, зурагт хуудас 11 төрөл, санамж сэрэмжлүүлэг 20 төрлийг 12500 шг олшруулан байршуулсан.

Улсын хэмжээнд зохион байгуулсан “1 хором аян”-ны хүрээнд “Уур биеийг зовооно-Уул морийг зовооно”, “Хүн хэлээрээ-Мал хөлөөрөө” уриатайгаар зохион байгуулан архи согтууруулах төрлийн ундаагаар худалдаа, үйлчилгээ эрхэлдэг 170 цэг салбаруудад зурагт хуудас байршуулан 340 иргэн, Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 6-12 ангийн 1750 сурагч, Мэргэжил сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн 475 суралцагч нарт сургалт зохион байгуулсан байна.

Гэмт хэргийн шалтгаан нөхцлийг арилгуулахаар төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдэд 78 мэдэгдэл хүргүүлэн үүнээс 66 мэдэгдлийн хариуг авч биечлэн газар дээр 14 мэдэгдлийг шалгаж хариу ирүүлээгүй 2 иргэнийг 200,000 төгрөгөөр торгож ажилласан байна.

Хэвлэл мэдээллийн байгууллага, нийтийн цахим сүлжээнд мэдээ, мэдээлэл түгээх, үхүүлга, нөлөөллийн арга хэмжээ авсан байдал: Цагдаагийн ерөнхий газрын Урьдчилан сэргийлэх хэлтсийн page, Нийслэлийн Цагдаагийн газрын page хуудсанд тавигдсан “Хулгайн гэмт хэрэгээс урьдчилан сэргийлье” аяны хүрээнд “Хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, “Малын хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, “Автомашин хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, “Хулгайчид боломж бүү олго-та сэргийлж чадна”, “Хулгайчаас салцгаая”, “Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, Хулгайн гэмт хэрэгтэй тэмцэхэд техник, технологийн дэвшлийг ашиглах нь “Халуун сэдэв”, нэвтрүүлэг, “Хулгайгаас сэргийлье”, “Халаасны хулгай”, “-С Градус” “Нэг хором” аян, “Сэргийлэгч охины санамж”, “Сэргийлэгч хүүгийн санамж”, “Хар тамхи” нэвтрүүлэг, видео, шторк, постерийг цахим хуудсанд 79 мэдээллийг хандалт ихтэй давхардсан тоогоор 30 группэд share хийж байршуулан 2869102 иргэдэд хүргэсэн.

Осол, гэмтэл, болзошгүй эрсдэл, цаг агаарын аюулт үзэгдэл гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газар, Онцгой байдлын газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран мэдээ, мэдээллийг цаг тухай бүрт нь солилцон, нөхцөл байдлыг үнэлж Төв аймгийн Төв, TBS телевизэд арга хэмжээний талаар сурталчилж, ард иргэдэд анхааруулга, сэрэмжлүүлэг мэдээлэл 65 удаа видео шторк 5 төрлийг /“Халаасны хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, “Орон байрны хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье”, “Камерын хяналт”, “Гэр бүлийн хүчирхийллийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх”, “Нэг хором” аян/ өдөр бүр 3 удаагийн давтамжтай нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Малын хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Төв, TBS телевизтэй хамтран иргэдэд анхааруулга нэвтрүүлэг 3 бэлтгэн, 5422 гар утастай хэрэглэгчдэд “Сар шинийн баярын өмнөх өдрүүдэд мал хулгайлах гэмт хэргийн гаралт нэмэгддэг тул малчид та бүхэн бод малыг байнгын хариулга, малалгаатай байлгаж сонор сэрэмжтэй байхыг анхааруулж байна” багц мессэжийг иргэдийн гар утсанд түгээж, дээрх сэрэмжлүүлгийг Төв аймгийн урсдаг зарлалд байршуулсан.

Хөдөлгөөний өюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр:

Тайлант хугацаанд тус тасаг нь замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор гудамж замын хяналт шалгалтаар 60866 тээврийн хэрэгсэл шалгаж 11176 зөрчил илрүүлж, МУ-ын Зөрчлийн тухай хуулийн 14 дугаар зүйлийн 7.3.1, 7.5 дахь заалтуудыг зөрчиж согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодсон 155 жолоочийг илрүүлэн тээврийн хэрэгслийг саатуулж ажилласан байна.

Захиргааны зөрчлийн шийдвэрлэлтийн талаар: Согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодож хөдөлгөөнд оролцсон 134 жолоочийн тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийг 1 жилээр хасаж, хуульд заасны дагуу 400 нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгож, тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхгүй үедээ согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодож хөдөлгөөнд оролцсон 21 иргэнийг сум дундын сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шийтгэвэрээр баривчилуулж, ЦЕГ-ын туслах тоо бүртгэлийн санд мэдээллийг бүртгэж ажиллаа.

Зөрчлийн тухай хууль, Замын хөдөлгөөний дүрэм, холбогдох хууль тогтоомж зөрчсөн нийт 11470 жолоочийг 378,090,500 төгрөгөөр торгож, Зөрчлийн тухай хуулийн 14.7.32 дугаар заалтыг зөрчин зөрчил гаргасан нийт 7 жолоочийн эрхийг 6 сарын хугацаатайгаар хасч, 50 нэгжээр торгосон, зөрчил гаргасан 101 жолоочийн тээврийн хэрэгслийг түр саатуулж ажилласан байна.

Цагдаагийн газрын жижүүрийн шуурхай удирдлагын төвийн 102 дугаарын утсанд иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагаас ирүүлсэн зам тээврийн хэрэг, ослын 117 гомдол, мэдээлэл, Цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааны журам /код-202/-ын дагуу хүлээн авснаас зам тээврийн гэмт хэргийн шинжтэй 34, эд материалын хохиролтой 46 мэдээлэлд тус тус хэрэг, ослын газрын үзлэг хэмжилт хийж ажилласан байна.

2019 оны 1-р улиралд бүртгэгдсэн зам тээврийн осол, хэрэг болон ЗЦТ-аас илрүүлсэн зөрчлийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Харь- цуулсан хугацаа	Осол, хэргийн судалгаа					Захиргааны зөрчлийн судалгаа			
		Нийт осол	хэрэг	Нас барсан	Гэмтсэн	Илрүүлсэн зөрчил	Торгосон		Согтуугаар тх жолоодсон	
							хүн	төг	Эрх хасагдс ан	14.7.5
1	2018 оны 01-р улирал	50	17	6	45	10,21 1	10,014	329,00 6,750	116	21
2	2019 оны 01-р улирал	80	29	9	23	11,17 6	11,066	362,57 5,500	132	25
3	Нэгж	+30	+12	+3	-22	+965	+1052	+33,56 8,750	+16	+4
4	Хувь	60% өссөн	70.5 % буурсан	50% өссөн	- 95.6 % буурсан	9.4% өссөн	10.5% өссөн	10.2% өссөн	13,7% өссөн	19,04 % өссөн

Урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр: Иргэдэд зөрчлийн тухай хууль тогтоомжийг сурталчилан таниулах чиглэлээр Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах ажлын хүрээнд tuv.police.gov.mn. “Төв аймгийн Цагдаагийн газар”, “Орон нутгийн замын цагдаа” гэсэн facebook хаягаар дамжуулан зам тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэх, замын зохион байгуулалтын чиглэлээр хийсэн ажил, цаг агаарын нөхцөл байдал, хариуцсан нутаг дэвсгэрт зохион байгуулсан арга хэмжээний талаар мэдээлэл 15, зурагт хуудас 365 ширхэг, санамж 125 ширхэг, гарын авлага 12 ширхэг хэвлүүлж жолооч, зорчигч нарт тарааж ажилласан.

Заамар сум дахь сум дундын цагдаагийн хэлтсийн үйл ажиллагааны талаар: Тус Цагдаагийн хэлтэс нь Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2017 оны 06-р сарын 30-ны өдрийн А/135 дугаар тушаалаар офицер 29, ахлагч 28, бүгд 57 алба хаагчийн орон тоотойгоор батлагдсанаас одоо мэдээлэл хүлээн авагч цагдаа-3, эргүүлийн цагдаа 2, цагдаа-жолооч 2, нийт 7 орон тоо дутуу, орон тооны нөхөн хангалт 87,9 хувьтай байна.

Цагдаагийн хэлтсийн даргын “А” тушаал 7 гарснаас “Сар шинэ-2019” нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулах тухай 1, “Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх тухай” 1, “Ажлын хэсэг байгуулах тухай” 2, “Ажил үүргийг түр орлон гүйцэтгүүлэх тухай” 1 тушаал, “Цагдаагийн хэлтсийн бие бүрэлдэхүүнийг өндөржүүлсэн бэлэн байдлын хоёрдугаар зэрэглэлд шилжүүлэн ажиллуулах тухай” 1, “Галт зэвсэг, тусгай хэрэгслийн хадгалалт, хамгаалалт, ашиглалт, бэлэн байдлыг хариуцах тухай” 1 тушаал, гарч, биелэлт, үр дүнд хяналт тавин ажиллаж байна

Иргэд, байгууллага, аж ахуйн нэгжээс гэмт хэргийн шинжтэй 84, зөрчлийн шинжтэй 161 нийт 245 гомдол мэдээлэл хүлээн авсан байна.

Зөрчил гаргасан 69 иргэнийг шийтгэлийн хуудсаар 3.750.000 төгрөгөөр, бэлэн бусын торгуулийн машинаар 3829 жолоочийг 132.660.000 төгрөгөөр торгож, согтуугаар тээврийн хэрэгсэл жолоодосон 38 жолоочийг илрүүлж, тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасч 15,200.000 төгрөгөөр торгож, захиргааны журмаар 41 иргэнийг 7-30 хоногийн хугацаагаар баривчлах шийтгэл ногдуулах арга хэмжээ авч ажилласан байна.

Мөрдөн байцаах хэсэг: Гэмт хэргийн шинжтэй 21 гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас 15-д хэрэг бүртгэлтийн болон мөрдөн байцаалтын хэрэг нээн, 5 гомдол мэдээллийг хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзаж, 1 гомдол мэдээллийг харъяаллын дагуу шилжүүлэн шалгаж шийдвэрлэн одоо гомдол мэдээллийн үлдэгдэлгүй, гомдол, мэдээллийн шийдвэрлэлт 100 хувьтай байна. Шийдвэрлэсэн нийт гомдол, мэдээллээс 19 буюу 91.4 хувийг 5 хоногт, 2 буюу 9.5 хувийг 6-9 хоногт шийдвэрлэсэн.

Нийт 66 холбогдогчтой 53 хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын хэрэг шалгаснаас 32 холбогдогчтой 23 хэргийг шүүхэд шилжүүлэх саналтай прокурорт шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 7 хэргийг хааж 30 хэрэг буюу 56.6 хувийг шийдвэрлэсэн. Одоогоор 17 холбогдогчтой 23 хэргийн үлдэгдэлтэй, хугацаа сунгасан хэрэг 8 байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэд байгууллага, аж ахуйн нэгжид 78.3 сая төгрөгийн хохирол учирснаас мөрдөн байцаалтын шатанд 56.1 сая төгрөгийн хохирлыг нөхөн төлүүлж, 19.5 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжлэн хамгаалсан ба хохирол нөхөн төлүүлэлт 71.6 хувьтай байна.

Шийдсэн хэргээс шүүхэд шилжүүлэх саналтай прокурорт санал хүргүүлсэн 23 хэрэгт гэмт хэргийн шалтгаан нөхцлийг арилгуулахаар мөрдөгчийн мэдэгдэл бичиж, 13 мэдэгдэлийн хариу авч ажилласан байна.

Нийтийн хэв журам хамгаалах чиглэлээр: Нийтийн хэв журам хамгаалах хэсгийн алба хаагчид гудамж талбай, олон нийтийн газарт нийтдээ 4959 хүн цагийн үүрэг гүйцэтгэж, гэмт хэрэг, зөрчлийн шинжтэй иргэд байгууллагаас ирүүлсэн 180 удаагийн дуудлага мэдээлэлд очиж, Цагдаагийн байгууллагаас иргэдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээг хүргэж, шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна.

Заамар сумын Хайлааст багийн төвд эргүүлийн цагдаа нар Цагдаагийн хэлтсийн даргын баталсан томилгооны дагуу 2 чиглэлд давхардсан тоогоор 244 алба хаагч 8 цагаар эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж, гудамж талбай олон нийтийн газар архи, согтууруулах ундааны зүйл ууж хэрэглэж биеэ авч явах чадваргүй явсан 38 иргэнийг ар гэр, асран хамгаалагчид нь хүлээлгэн өгч, зөрчил гаргасан 101 иргэнийг Цагдаагийн хэлтсийн жижүүрт хүлээлгэн өгсөн.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр: Цагдаагийн ерөнхий газрын Урьдчилан сэргийлэх хэлтсийн page, Нийслэлийн Цагдаагийн газрын page хуудсанд тавигдсан “Мансууралд ганц удаа гэж байдаггүй”, “Эцэг, эхийн хараа хяналтгүй байдлаас хүүхэд хохирох ёсгүй”, видео, шторк, постерийг цахим хуудсанд 2 мэдээллийг хандалт ихтэй 14 группэд share хийж байршуулан 199986 иргэдэд хүргэсэн.

Төв аймгийн Заамар, Баянхангай, Угтаалцайдам, Эрдэнэсант сумдад “1 хором” буюу “нэг цохилт хоёр амьдрал” хөдөлгөөнд сумдын засаг даргын тамгын газар,

ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчид, сумдын ард иргэдийг “1 хором” хөдөлгөөнд нэгдэхийг уриалж Төв аймаг Цагдаагийн газар, Заамар цагдаагийн хэлтэс facebook хуудсанд гэрэл зургаар баталгаажуулан түгээлт хийж ажилласан.

Лүн суманд зохион байгуулсан “Малчдын чуулга уулзалт”-ын үеэр мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхэд малчдын оролцоог нэмэгдүүлэх, анхаарах зүйлийн талаар мэдээлэл хийж 210 иргэнд малын хулгайн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Малчдад хүргэх зөвлөмж” нэртэй гарын авлага, санамж сэрэмжлүүлэг тарааж ажилласан байна.

Гурав: Дүгнэлт:

Тус Цагдаагийн газар нь Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагаас 2019 онд дэвшүүлсэн зорилт, Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын удирдах ажилтны сургалт, зөвлөгөөний үеэр өгсөн үүрэг, “Цагдаагийн ерөнхий газраас 2018 онд хяналтад авч, хэрэгжилтийг зохион байгуулсан бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ хийж өгсөн зөвлөмж”, Монгол улсын Засгийн газрын 2017 оны “Сахилга хариуцлага, дэг журмыг чангатгах тухай” 01 дүгээр албан даалгавар, Засгийн газрын 2018 оны “Төрийн алба хаагчийн сахилга хариуцлагыг сайжруулах тухай” 258 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Алба хаагчдын албанд хандах хандлага, сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлэх ажлын хүрээнд цагдаагийн газрын даргаас алба хаагч нартай “Итгэлцлийн гэрээ” байгуулж, “Сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлье” сэдвээр илтгэлийн уралдаан, Цагдаагийн газрын 2019 оны 1 дүгээр улирлын сахилга хариуцлагын зөвлөгөөний үеэр зөрчил гаргасан 12 алба хаагчид “Итгэл найдварын захиадал” гардуулах, “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн хүрээнд Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга асан, хошууч генерал Д.Пүрэвийг урьж бие бүрэлдэхүүнтэй уулзалт ярилцлага хийсэн зэрэг олон талт арга хэмжээг зохион байгуулсан нь алба хаагчдад албаараа бахархах сэтгэл төрүүлж, урам зоригийг нэмэгдүүлсэн, үр дүнтэй ажил арга хэмжээнүүд болсон гэж дүгнэж байна.

Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх чиглэлээр цаг үеийн нөхцөл байдал, нутаг дэвсгэрийн онцлогт тохируулан гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл, сурталчилгаа, эргүүл хяналт шалгалтыг эрчимжүүлж тодорхой төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр нэгдсэн болон хэсэгчилсэн арга хэмжээг зохион байгуулснаар 2019 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар гэмт хэргийн улмаас иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад 1 тэрбум 167 сая 800 мянган төгрөгийн эдийн хохирол учирснаас 453 сая 400 мянган төгрөгийг хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын шатанд нөхөн төлүүлснээр хохирол нөхөн төлөлтийн хувь 38,8 хувьтай, хохирол нөхөн төлөлтийн хувийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 15,6 хувиар өссөн, **гэмт хэргийн илрүүлэлт 34,2 хувь** байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад **6,2 хувиар өссөн** эерэг үзүүлэлттэй байна.

Цагдаа, дотоодын цэргийн анги, байгууллагын хэмжээнд “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын соёлыг төлөвшүүлэх хөтөлбөр”, “Эрүүл цагдаа хөтөлбөр”, “Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын ахмад, дунд залуу үеийн залгамж холбоог хөгжүүлэх хөтөлбөр”, Цагдаагийн газрын хэмжээнд “Эерэг хандлагыг төлөвшүүлье” 45 хоногийн аян, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр олон талт арга хэмжээг алба хаагчид, иргэд олон нийтийн оролцоонд түшиглэн зохион байгуулсны үр дүнд

алба хаагчдын ажиллах орчин нөхцөл сайжирсан, цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааг иргэд, олон нийтэд сурталчилсан, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлсэн зэрэг эерэг хандлагууд гарч байна.

Дөрөв. Санал

1. Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын 2019 онд дэвшүүлсэн зорилт, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах,
2. Монгол улсын Засгийн газрын 2017 оны “Сахилга хариуцлага, дэг журмыг чангатгах тухай” 01 дүгээр албан даалгавар, Засгийн газрын 2018 оны “Төрийн алба хаагчийн сахилга хариуцлагыг сайжруулах тухай” 258 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлж, алба хаагчдын сахилга хариуцлагыг дээшлүүлэх, албанд хандах хандлагыг нэмэгдүүлэх, чадавхижуулах чиглэлээр сургалт, соён гэгээрүүлэх ажлыг алба хаагчдын оролцоонд тулгуурлан зохион байгуулах
3. Төрийн албаны тухай хууль болон холбогдох хууль, тогтоомжийг судалж, үйл ажиллагаандаа мөрдөх